

13 יולי, 2014

לכבוד

חברי ועדת חוקה, חוק ומשפט

הכנסת

הנדון: **נייר עמדה בנושא הטלת חובות לפי חוק איסור הלבנת הון על עורכי דין מטעם ועדת איסור הלבנת הון במחוז תל-אביב, של לשכת עורכי הדין**

לקראת דיון שיתקיים ביום 21.7.14

להלן עמדת הוועדה בנושא תיקון לחוק איסור הלבנת הון בנוגע לנוחני שירות עסקי, ובכלל זה עורכי דין:

מוצע לתקן את החוק וללות את התיקון בצו, באופן שיחייב את עורכי הדין לבצע שורה של פעולות זיהוי ללקוחות. עמדתנו היא שלתיקונים אלה אין להסכים. פעולות אלה יפגעו ביחסי האמון בין עורכי הדין לבין לקוחותיהם. התיקונים המוצעים יטילו על עורכי הדין מעמסה טכנית בלתי סבירה, וביחד עם הכלל האתי שאמור להתלוות אליהם אף יגבירו את השיפתם לחקירות פליליות ומשמעתיות.

בנוסף, מוצע תיקון נוסף לפיו יחויבו עורכי הדין להימנע מלקבל כספים במזומן בסכום שמעל ל- 50,000 ש"ח. עמדתנו היא שלתיקון בנהודה זו ראו להסכים.

לפי התיקון המתייחס לפעולות הזיהוי יצטרכו עורכי הדין המבצעים פעילות פיננסית עבור לקוח לערוך בדיקה יסודית ביחס לזהותו של הלקוח ומקור כספו. לשם כך יהיה עליהם לבצע פעולות זיהוי מורכבות, הליך של הכרת הלקוח, וכן חקירות בנוגע למקור כספו, למטרותיו ולאופי פעילותו. לאחר כל אלה יהיה עליהם לבצע הערכת סיכון, וכאשר מתקיים סיכון- להימנע מביצוע הפעולה עבור הלקוח.

אין מדובר בהליכי זיהוי טכניים, אלא בפעולות מורכבות המחייבות שיקול דעת. למשל- הצו מחייב עורכי דין שנותנים שירות לתאגידיים להגדיר מיהם "בעלי השליטה" בתאגיד, ומיהו ה"נהנה" האמיתי מן הפעולה הפיננסית. המושגים "בעל שליטה" ו"נהנה" אינם מוגדרים באופן

מתוז תל-אביב והמרכז לשכת עורכי הדין בישראל TEL-AVIV BAR

עצמאי בחוק או בצו המוצעים, וההגדרה מפנה לחוק ניירות ערך. אולם ההגדרה בחוק ניירות ערך מעורפלת, ומעוררת שאלות פרשנות מורכבות.

עורכי הדין יצטרכו לאמת את זהות לקוחותיהם, יחידים ותאגידים, באמצעות מסמכי זיהוי ומסמכי רישום מקוריים, או מאומתים כדן. הם גם יצטרכו לשמור את מסמכי הזיהוי והאימות, ולבצע אותם מחדש או לעדכןם ביחס לכל לקוח מדי שנה.

בנוסף- יחויבו עורכי הדין לבצע הערכת סיכונים מיוחדת ביחס ללקוחות ממדינות המצויות "ברשימה" המופיעה בנספח לצו, וכן ביחס לאנשי ציבור זרים. את כל פעולות הזיהוי, האימות, הכרת הלקוח והערכת הסיכון יהיה על עורכי הדין לבצע במועד החתימה על יפוי הכוח, או החתימה על הסדר שכר הטרחה, או במועד תשלום שכר הטרחה, או במועד ביצוע הפעולה עבור הלקוח, לפי המוקדם.

גם אם הלקוח יענה על השאלות בדרך של מילוי טופס לא יהיה בכך כדי להסיר את האחריות מעורכי הדין, שכן על עורכי הדין תוטל האחריות לוודא שהלקוח מילא את הטופס כנדרש, ותחול עליהם חובה לבצע את הערכת הסיכונים לפי תוכנו של הטופס.

תוקם יחידה מיוחדת במשרד המשפטים לצורך פיקוח ובקרה על פעילות עורכי הדין לפי החוק, ומפקחים מטעם יחידה זו יבדקו אם עורכי הדין ממלאים אחר הדרישות. במקרים של חשש להפרת הדרישות יתאפשר למפקחים להיכנס למשרדי עורכי הדין ולתפוס את המסמכים הרלבנטיים. מסמכים אלה אמנם יחשפו בפניהם רק בכפוף לשיקול דעת בית המשפט, אולם אפילו אם הם יישארו חסויים, עצם הוצאתם ממשרדי עורכי הדין מעוררת חשש שהם יחשפו בפני גורמים שלישיים.

החשש לחשיפת מידע חסוי יתגבר אם יוחלט לזמן את עורכי הדין המפרים להליך מנהלי בפני ועדת עיצומים. במקרים אלה, בגלל פגם מנהלי בפעילותם של עורכי הדין ייחשף בפני גורמים שלישיים מידע אישי על לקוחותיהם. אם יוחלט כי עורכי דין שלא מילאו את הדרישות הפרו את כללי האתיקה, ייחשף המידע על הלקוחות גם בפני חברי לשכת עורכי הדין שידונו בתיק המשמעת.

בצד המעמסה הטכנית הכבדה שיטילו החוק, הצו והכלל האתי המוצע על משרדי עורכי הדין, קטנים כגדולים, יגביר הדבר את החשש שעורכי הדין יחשפו את עצמם לחקירות פליליות. כידוע, חוק איסור הלבנת הון מגדיר כעבירה פעולה שנעשית במטרה לסייע להסתרת כספים, אשר מבצע הפעולה חושד כי מקורם בעבירה. פעולות הזיהוי והבירור לפי הצו יגדילו את היקף המידע המצוי בידי עורכי הדין בנוגע ללקוחותיהם. לצורך בדיקת השאלה אם התגבש אצלם חשד כי מקורם של הכספים שבשליטת הלקוח הוא בהלבנת הון, ניתן יהיה להתבסס גם על המידע שנחשף בפני עורך הדין במסגרת פעולות אלה.

מחוז תל-אביב והמרכז לשכת עורכי הדין בישראל
TEL-AVIV BAR

הוראות החוק והצו יאלצו את עורכי הדין לתחקר את לקוחותיהם, לבדוק אותם באופן תקרני ולעקוב אחריהם. הדבר יפגע באמון הלקוחות בעורכי הדין. בנוסף- חשיפתם של עורכי הדין לחקירות פליליות, להליכים משמעותיים ולוועדות עיצומים יפגעו במעמד המקצוע. הדבר יגרום לכך שהציבור יהסס לפנות לעורכי דין, ובכך ימצא גם הציבור נפגע.

יש לציין שבעוד שבמדינות אירופה אומצו הוראות דומות, ישנן מדינות כדוגמת ארה"ב וקנדה, אשר לשכות עורכי הדין בהן נלחמו כנגד תיקונים מסוג זה והצליחו לגרום לדחייתם.

אנו מציעים שלא לאשר את התיקונים בנוגע לתובות הזיהוי והאימות מן הטעמים המפורטים לעיל, ולאשר אך ורק את התיקון המתייחס להגבלת עסקאות במזומן.

עו"ד יעל גרוסמן, יו"ר
ועדת איסור הלבנת הון
במחוז תל-אביב

העתקים:

יו"ר המועצה הארצית של לשכת עורכי הדין

יושבי ראש המתוזות של לשכת עורכי הדין